

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

196. An delectatio morosa coniugis de copula cum coniuge absente sit peccatum mortale? Et quid, si ea delectatione consurgeret membri pudendi commotio, & alteratio absque pollutionis periculo? Et ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

Sup. his vi-
duis in Ref.
not. prae-
terita, in di-
versis eius
vers. & fig-
nante in fi-
ne, & in §.
vlt. huius
Ref. & supra
latē in Ref.
39.

Sup. hoc in
Ref. seq. §. 2.
prope fine,
vers. Et haec,
& lege infra
doctrinam
Ref. 197. Et
ex Ref. 199.
§. Verum,
ante mediū.

būs idem ius, & iudicium est: sed in viduis esset le-
thale delectari de copula praeterita, quasi tunc esset
praesens. Ergo idem erit & in coniugatis.

2. At ego semper in praxi contrariam senten-
tiam amplexus sum, cum Cutiele in part. 2. quest. 74.
art. 8. dub. 3. §. 2. diff. ultate 3. Zanard. in directior. Theo-
log. part. 1. tract. de matrim. cap. 4. 1. Bonacina de matr.
quest. 4. punct. 8. num. 12. Sanchez de matrim. tom. 3.
lib. 9. disp. 44. num. 3. Valquez in part. 2. tom. 2. diff. 113.
cap. 2. n. 2. Lessio de iust. lib. 4. cap. 3. dub. 1. num. 121.
Reginald. tom. 1. lib. 11. cap. 1. num. 52. Medina in
part. 2. quest. 74. art. 8. & Coninch. de Sacram.
disp. 34. dub. 11. num. 113. Et ratio est, quia delecta-
tio sumit malitiam, & bonitatem ex obiecto. At
obiectum huius delectationis est licitum. Ergo licita
erit & delectatio. Et hęc opinio procedit, etiam si
ex tali delectatione procederet aliqua commotio, &
alteratio in partibus pudendis, absque periculo ta-
men pollutionis. Sic Bonacina, Zanardus, Valquez,
& Sanchez ubi supra.

3. Ad argumentum contrarium responderetur,
disparitatem esse manifestam, nam vidua non potest
ita delectari circa actum habitum cum coniuge de-
functo, quia hic actus iam in praesenti est ei illicitus,
& non autem est illicitus coniugatae. Potest igitur
coniux sumere delectationem de actu coniugij
praeterito, vel futuro, etiam si illum, tanquam praesentem,
& nunc exercitum per imaginationem consti-
tuat, & sic copula imaginaria se oblectare.

RESOL. CXCVI.

An delectatio invidua coniugis de copula cum coniuge
absente sit peccatum mortale?

Et quid, si ex ea delectatione consergeret membri pu-
dendi commotio, & alteratio absque pollutionis pe-
riculo?

Et inferitur, quod in vidua, & sponsa de futuro similis
delectatio est peccatum mortale?

Sed maior difficultas superest, an coniux possit absque
gravi peccato se ipsum tangere ex voluptate carnali,
non referendo ad copulam?

Et an coniuges non peccent mortaliter, qui libere pos-
sunt actum carnalem exercere, si huiusmodi tactus
circa se, vel partem exercent ad sedandas car-
nis tentationes, quamvis actum coniugalem non in-
tendant?

Et notatur delectationem invidua de actu coniugij in
absentia non esse moraliter illicitam coniugato, etiam
quoties copula coniugibus est illicita, vel ob circum-
stantiam extrinsecam, vel ob periculum sanitatis,
vel abortum, &c? Ex part. 9. tract. 8. & Misc. 3.
Ref. 44.

Sup. hoc in
Ref. praeteri-
ta, & infra
in Ref. 198.
§. Sed non &
in Ref. 199.
§. Verum.

§. 1. Affirmatiue nominatim contra me respon-
det Pater Bordonus in Consil. Regul. tom. 2.
resol. 74. quest. 2. num. 6. Tum quia huiusmodi cogi-
tatio non potest referri in bonum proles, cum ima-
ginatio nullum ordinem habeat ad prolem, neque
aliquid operetur huiusmodi ordinatio, cum sit merē
intellectualis, & nugatoria ad hoc, non valens excu-
sare à peccato: ergo peccaminosa est; neque refert,
quod quis copula coniugali cogitet ea intentione, vt
eam referat in bonum proles, quia ea imaginaria
frustratoria est ad hunc effectum, & quandoque non
adest bonum proles, si imaginatio referatur ad copu-
lam sterilem. Tum quia in vidua similis delectatio est
peccatum mortale: ergo & in coniugatis; cum idem
faciendum sit iudicium de similibus, ex vulgaris lu-
ribus. Tum quia non solum debemus abstinere à
malo, sed etiam ab omnibus illis medijs, quae possunt

nos inducere, & maxime proximē ad malum pepe-
trandum, quia finis, & mediorum eadem est ratio, lib.
oratio ff. de sponsal. media enim sequuntur naturam sui
finis, & ab eo regulantur, ibidem Bartolus; & finis dat
necessitatem medijs, in quem, si quis non potest, ne-
que in medijs; & eadem obligatione quis tenetur ad
media, qua constingitur ad finem; sed quilibet sub
mortali tenetur se abstinere à motibus voluntarijs
partium pudendarum: ergo & medijs, per quae tales
motus causari possunt, cuiusmodi est imaginatio copu-
lae etiam coniugalis inter absentes. Tum quia con-
iugati absentes ab inuicem in quolibet actu venereo
se habent, tanquam non coniugati, iuxta illud Apo-
stoli 1. Corimb. 7. Qui habent uxores tanquam non
habentes sint. Ita ille, qui postea addit: Et ex his pa-
tet, quā immeritō sententiam Sanchez Diana vocet
probabilissimam; sufficit enim, si aliquiter sit
probabilis apud ipsum, & alios; nam apud me iudi-
catur improbabilis, cum ex tali imaginatione pro-
ximē sequatur carnis alteratio, & voluntaria sensua-
lis delectatio, quae sine dubio peccatum graue est.

2. Sed etiam poterat penes ipsum sententia San-
chez magnam probabilitatem habere non solum ex
principijs intrinsecis, sed saltem ex principio extrin-
seco, nempe auctoritate Doctorum: nam praeter
Sanchez, hanc sententiam docet Valquez, Lessius,
Salas, Layman, Coninch, Sancius, Palaus, qui-
bus adde Ioannem Præpositum in part. D. Thome
quest. 6. de bonis matrim. dub. 26. n. 192. Ochagatium
tract. 5. de matrim. quest. 12. Hurtadum disp. 10. diff. 10.
10. num. 47. Martium Perez de Matrim. disput. 54.
sect. 1. num. 7. Bossium tract. de S. ruptis. §. 7. num. 152.
Dicatillum de iust. lib. 1. disput. 3. dub. 15. num. 220.
Et hi omnes merito vocari possunt Gigantes Theo-
logiae: unde saltem ex eorum auctoritate nostram
sententiam contra Patrem Bordonum satis probabi-
lem esse patet. Nec desunt pro illa rationes. Quia ta-
lis delectatio appetitus sensitui & commotio, mem-
brorum, ac spirituum generationi inferuentium in
coniugibus de se, seu per se loquendo, ad copulam
maritalem ordinantur, sicut & tactus impudici inter
eosdem coniuges; per accidens autem est, quod
propter absentiam, aut aliud simile impedimentum
copula non exercentur: ergo sicut tactus impudici
inter coniuges ob solam voluptatem, absque animo
copulae, eo quod natura sua inter coniuges ordina-
tur ad actum coniugalem, ratione matrimonij, ex-
cusantur à culpa mortali, sicut excusatur à mortali
culpa ipsa maritalis, vt tradit Sanchez lib. 9. de ma-
trim. diff. 44. num. 11. & docent Doctores communi-
ter, quos ipse allegat, & alij tam antiqui, quam re-
centiores. Ita etiam matrimonium à mortali excusat
in coniugibus delectationem in appetitu sensitiuo
de copula maritali cogitata, & ex ea ortam commo-
tionem corporis, & spirituum generationi inferuentium;
cum haec omnia de se in coniugibus, sicut &
tactus impudici, oscula, & amplexus, tanquam me-
dia ad finem ordinantur ad copulam materialem, quae
inter coniuges est licita. Quare omnia praedicta, si
tantum propter delectationem à coniugibus appe-
tantur, & exercentur absque pollutionis periculo,
erunt peccatum veniale, quia extrahunt à suo fine;
sicut enim defectus debiti finis in habenda copula
coniugali, non est culpa mortalis, sed tantum venia-
lis, nisi finis mortalis intendatur, vt docet idem
Sanchez eodem lib. 9. disp. 8. num. 8 & 9. & est Docto-
rum communis: ita etiam defectus debiti finis in
praedictis actibus praëambulis ad actum coniugalem
erit solum culpa venialis, secluso alio fine mortali,
vel periculo pollutionis: alioqui certum est peccare
mortaliter coniuges, si animadvertant ex illa comi-
tione

in viduis;
& late in
alia Ref.
eius not.

motione sensitiva venerea, vel ex tactibus impudicis sequenturam pollutionem. Limitat præfatam sententiam Salas, affirmans esse mortale, si coniuges delectentur de copula maritali imaginaria, & ficta; sed rectè limitationem reicit Palas, eò quòd parum referat copulam esse fictam, vel veram; si delectatio absolute illis non est prohibita, & non tendit ad obiectum formaliter malum. Neque prædicta sententia obstat illam delectationem sensitivi appetitus, & commotionem corporis esse initium effusionis seminis; nam ordinatur ad coitum cum coniuge, & seminis effusionem intra legitimum vas; quòd sufficit, ne sit mortalis culpa: quamvis tunc copula propter absentiam, vel aliud impedimentum simile haberi non possit. Sicut etiam nõ obstat, quòd similis delectatio voluntaria, & commotio non sit licita in vidua ex cogitatione præterite copulæ maritalis: viduæ enim prohibita est copula carnalis, ac proinde etiam delectatio sensitiva illius cogitata: & in ea deficit matrimonium quòd utrumque excusat. Itaque ex his omnibus patet, quòd talis est delectatio, qualis est consensus in actum, de quo capitur delectatio; talis enim est delectatio, quale est obiectum, vt docuit Aristoteles *lib. 10. Ethicorum, cap. 4. & 5.* Sed copula, de qua est delectatio, inter coniuges est licita: ergo ex hac parte non est culpabilis delectatio: esset autem culpa venialis, si caretet debito fine ad quem actus coniugalis à natura ipsa dirigitur. Et hæc sententia procedit etiam si ex ea delectatione consurgeret membri pudendi commotio, & alteratio absque pollutionis periculo, videlicet nullam esse culpam mortalem consensum in illam. Ratio est quia vt optimè docuit Vasquez *1. 2. disp. 113. num. 2. & 3.* matrimonium excusans à copula mortali delectationem sensitivæ partis, subinde excusat quoque commotionem illam naturaliter ex ipsa consurgentem. Quare sicut esset culpa mortalis, si coniux in actu coniugali delectaretur in alterius viri, aut foeminae cogitatione carnaliter dilectorum; quia est delectatio mortosa in obiecto mortaliter graui & turpi, ita è contra excusatur à culpa mortali illa delectatio, & commotio, quia est de obiecto, & copula licita, tamen si per accidens sit alter coniux absens.

3. His tamen non obstantibus, concedo sententiam affirmatiuam Patris Bordoni, & aliorum esse etiam satis probabilem; sed constanter nego nostram esse improbabilem, quam præter Doctores citatos ex Societate tenet nouissimè ex Neoterico Dominicanæ familie Magister Serra in *part. 2. D. Thoma, tom. 2. quest. 74. art. 8. dub. 2. & Araujo ibidem art. 10. dub. 3. num. 48.*

4. Sed maior difficultas est, an coniux possit absque graui peccato seipsum tangere ex voluptate carnali, non referendo ad copulam? Alibi pro negatiua sententia adduxi Vasquez, pro affirmatiua Sanchez, cuius sententia visa est probabilior Ioanni Præposito vbi supra in *3. part. qu. 6. de bonis marr. dub. 26. n. 188.* quia talis contactus exercetur intra limites matrimonij, estque natura sua idoneus ad copulam licitam, nec ordinatur ad illicitam: ergo nihil per eum committitur repugnans fidei coniugali, aut fini matrimonij, & proinde ex illis capitibus non contrahit malitiam mortalem, quam non potest aliunde contrahere, si absit pollutionis periculum. Et hæc sententiam tenet etiam Hurtadus & Ochagauia vbi supra, quibus adde Patrem Martinum Perez loco citato de *Matrim. disp. 53. sect. 2. num. 6.* vbi sic ait: Dico, etiam si coniugatus se ipsum tangat propter voluptatem captandam absque pollutionis periculo, solum esse veniale culpam; quia cum tactus ille indifferens sit ad copulam coniugalem licitam

vel ad illicitam, possitque ad vnam, vel alteram referri, nec ex intentione tangentis se distrahatur à sua natura, & ab hoc ordine, vel ad copulam illicitam ordinatur; non est eor de culpa lethali damnandus sit. Sicut dixit de morosa delectatione copulæ cum coniuge absente, non esse culpam lethalem, quia luxuriositate referri potest ad copulam coniugalem, licet actu non dirigatur. Unde falsum est, vt ille tactus sit coniugalis, desiderari vt habeatur cum coniuge, non enim vt actus coniugis sit, requiritur cum coniuge fieri; sed satis est vt ad coniugium prædictæ naturæ ordinari possit, nec ab hac natura ex intentione illo vrentis deuiet. Firmatur hoc idem, quia prædicti tactus impudici idè inter solutos sunt mortales, quia excitant delectationem veneream similem illi, quæ habetur in copula, & ad hoc natura ordinantur. Igitur quibus licita est copula, & in eadem delectatio, vt coniugibus etiam illi tactus liciti erant, si finem aliquem honestum habent; veniales, si exerceant, sicut ipsa copula esset. Itaque dicendum videtur, quòd illi tactus, vt potest coniugis natura sua referuntur ad copulam coniugalem, à qua reiectione non eximuntur, et si copulam non intendas, vel impossibilis sit ob alterius coniugis absentiam. Hæc enim per accidens contingunt, quæ relationem intrinsecam illorum tactuum non mutant. Præterea sicut ex matrimonio prouenit copulæ coniugalis bonitas; sic tactibus, qui copulæ delectantur pollutione, tamen si per accidens non delectantur.

5. Sed his non obstantibus, Ego pato sententiam negatiuam Vasquez esse tenendam, & conuincendam, quàm nouissimè me citato tenet etiam doctus Pater Dicastillus de *Inst. lib. 3. disp. 3. dub. 3. n. 118.* quia ex matrimonio non habes potestatem suo corpore vendi, nisi quatenus necessarium est, vt ab altero debitum petas, vel illi reddas; ut in presenti casu nec debitum petere, nec reddere intendis. Non igitur tibi licet prædictus usus. Deinde illi tactus, & carnis commotio ex se referuntur ad pollutionem, vel coitum. Ad coitum autem vt impossibilem nequaquam referri possunt. Restat ergo, vt ad pollutionem referantur. Ergo sunt omnino illiciti.

6. Nego autem coniuges peccare mortaliter, qui liberè possunt actum carnalem exercere, si huiusmodi actus circa se, vel comparatim exerceant ad sedandas carnis tentationes, quæuis actum coniugalem non intendant; quia status matrimonialis in natura lapsa non tantum recipit generationem proliis, sed etiam est institutus ad sedandas carnis tentationes; & proinde actus illius potest licite in hunc finem, relicto alio fine, assumi: unde fit in hunc finem exerceantur, ne quidem videntur venialis, secundum præpositam vbi supra.

7. Nota etiam hic obiter delectationem mortuosam de actu coniugij in absentia non esse mortalem, & illicitam coniugatis, etiam quoties copula coniugalis est illicita, vel ob circumstantiam extrinsecam, quæ per se neutrum coniugem arceat ab usu matrimonij, ob periculum sanitatis, vel abortus, vel ob aliquod impedimentum naturale post matrimonium superueniens, puta, ob impotentiam, coeundi matrimonio contracto superuenientem, & delectationem appetitus sensitivi de copula maritali cogitationem, vt presenti, in eisdem coniugatis esse licitam, & excusari saltem à culpa mortali; sicut ex similibus casibus liciti sunt inter soltos coniugatos tactus impudici, secluso periculo pollutionis, vt docet etiam Fagundez in *Decalog. lib. 9. cap. 6. num. 2. & 4.* & ratio est eadem, quia talis delectatio, & tactus de se, & ex natura sua ordinatur ad copulam coniugalem, & per accidens est, quòd non exerceatur, seu

Sup hoc infra in fine huius Ref. & in aliis eius vt. nor.

Sup. hoc in Ref. præterita §. 2. in fine, sed lege doctrinam Ref. seq. & infra ex Ref. 199. §. Verū ante mediū, à verū etiam si inde consurgat.

Sup. hoc supra in Ref. 37. §. Nota tamen, & in Ref. 188. §. Ad tertium, & in aliis eius not.

exerceri non possit. Quare cum eadem copula tunc sit licita, & prohibita, vel impossibilis, solum per accidens, & ab extrinseco; licita etiam erunt delectatio illa, & tactus, qui de se ad actum coniugalem tanquam ad finem tendunt. Et tactus poterunt excusari à veniali, si non ob solum delectationem, sed ad conciliandum amorem, vel ad vitandam incontinentiam exercentur absque pollutionis periculo. Et hanc sententiam me citato tenet nouissimè Bossius *tract. de Scrupulis* §. 59. num. 2191. & Martinus Perez de *Matrim. disp. 53. sect. 3. num. 2. & 3.* qui tamen optimè notat, supra dictam doctrinam non procedere in viduis & in sponsis de futuro; non enim his licitum est delectari morosè de copula coniugali præterita, vel futura tempore matrimonij, quicquid in contrarium asserat Magister Araujo in *part. 2. D. Thomæ, quest. 74. art. 10. dub. 3. num. 48.* & alij.

RESOL. CXCVII.

An coniux excusetur à peccato mortali, si voluntarie delectetur in commotione sensitiua orta ex imaginatione coniugis absentis? Et supponitur abesse probabile pollutionis periculum? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 199. aliàs 200.

Alibi supra in Ref. 195. §. 2. in fine. & in Ref. 196. §. 2. prope finem. Verè Et hæc & infra in Ref. 199. §. Verum ad lin. 8. & verè etiam si inde.

§. 1. Contra Nauarrum, Azorium, Philiaricum, & alios affirmatiuam sententiam alibi cum multis DD. probabiliter docui, sed, quia aduersus me propter hoc quidam Theologaster obmurmurauit, idè iterum eandem sententiam doceo, quam docent etiam Medina in *part. 2. quest. 74. art. 8. dub. 1.* Zamel *ibid. disp. 4. dub. 3. Coriel dub. 3. §. 2. diff. 3.* Zanardus in *direct. onsc. part. 1. tr. de matrim. cap. 41.* Layman *Theolog. moral. lib. 1. tract. 3. cap. 6. num. 14.* vbi sic asserit: Licet existiment aliqui etiam coniugatum mortaliter peccare, si voluntarie delectentur in motione venerea ortæ ex coniugis absentis apprehensione, eo quod talis commotio tunc ordinari non possit ad actum coniugalem, sed potius ordinetur ad pollutionem; opposita tamen sententia probabilitate non caret; Cum enim matrimonium à mortali peccato excuset tactus impudicos inter coniuges, non copulandi, sed solius voluptatis gratia institutos; consequens est similiter etiam sensitiuam commotionem ex absentis mariti cognitione ortam, vel voluntariè acceptam à culpa mortali excusari. Ratio est, quia hæc omnia in coniugibus, per se loquendo, tendunt ad opus coniugale. Per accidens autem est, quod ob absentiam, vel simile impedimentum opus non exercentur. Suppono autem in his casibus abesse probabile pollutionis periculum. Ita Layman, & ego, licet nouissimè contrarium doceant Pontius de *matrim. lib. 10. cap. 16. §. 2. num. 11.* Fernandez in *exam. Theolog. moral. part. 2. cap. 2. §. 4. num. 6.* & alij, sed nostra sententia est probabilissima.

RESOL. CXCVIII.

An sit licita inter coniuges delectatio de copula cogitata vt presenti, quando ipsa copula est illis interdicta ob aliquam causam? Et in rextu huius Resolutionis adducuntur diuersi casus pro praxi supradictæ difficultatis? Et deducitur, quod si absit periculum pollutionis, non est peccatum mortale coniugibus delectari morosè de copula cogitata tanquam presenti, dum absentes sunt? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 223. aliàs 224.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docet Sanchez *de matrim. tom. 3. lib. 9. disp. 44. num. 11.* sed aduersus illum infurgit Basilius Pontius de *matrim. lib. 10. cap. 16. §. 2. num. 12.* & Emanuel Rodriguez in *summa nouissima to. 1. cap. 129. conclus. 3. vbi sic ait;* [Quando la copula matrimonial es illicita, por razon de alguna circunstancia extrinseca, de su naturaleza no los priua de vfo legitimo del matrimonio, tambien es illicita la delectacion del apetito sensitiuo desta copula pensada como de presente. Esta conclusion es contra Sanchez, el qual dize ser licita la dicha delectacion, y assi afirma, que entre los casados, aunque sea illicita la copula, por razon del notable peligro de la salud, ò de abortio, no sera illicita la delectacion desta copula, pues esta delectacion no es contra la dicha salud, y dizemas que illicita es la copula coniugal en lugar publico, por ser contraria à la honestidad natural, porque no es illicita moralmente la delectacion interna sensitiua de la copula coniugal en el mismo lugar, attento que esta delectacion no es contraria à la honestidad natural, por razon de laqual la copula es illicita. Laqual doctrina tengo per muy, agena de la Theologia moral, porque aunque la dicha delectacion de presente no sea notablemente contraria à la salud corporal, ni à la honestidad natural, ella anfi sin respecto à circunstancia extrinseca, es illicita, porque la delectacion coniugal de su naturaleza quando se tiene de presente absolutamente no es buena, sino solamente quando se tiene actualmente el acto, y no quando no se tiene.] Ita Rodriguez.

2. Sed non rectè quidem, nam si absit periculum pollutionis, non est peccatum mortale coniugibus delectari morosè de copula cogitata tanquam presenti, dum absentes sunt, quia cum illis non sit peccatum mortale consensus in actum, nec etiam erit in delectationem, & ita sentiunt plures DD. quos supra, & alibi citauimus, quibus nunc addo Maldenium in *part. 2. D. Thom. quest. 74. art. 10. dub. 11.* Tannerus etiam in *part. 2. disp. 4. quest. 8. dub. 7. num. 140.* Iacobum Granado *vbi infra*, & Filiucium *tom. 1. tract. 10. c. 9. n. 33;* qui citat D. Thomam, Paludanum, Caietanum, Gersonem, Armillam, & Tabienam.

3. Igitur respondendo ad quæstionem in hac resolutione propositam, assero probabiliter cum Sanchez *vbi supra*, quod quoties copula interdictur coniugibus ob circumstantiam extrinsecam, quæ per se neutrum coniugem arceat ab vfu matrimonij, licita est delectatio appetitus sensitiui de copula cogitata vt presenti, vt si illicita sit copula propter periculum abortus, & salutis. Et ratio est, quia matrimonium non tantum excusat coitum à culpa, sed etiam morosam delectationem. Ergo cum impedimenta supradicta opponantur soli copula, vfus solus ille redditur illicitus, & non delectatio. Secundò, in his casibus vfus matrimonij ex se est licitus, sed tantum ab extrinseco prohibetur ratione charitatis, aut pietatis obligantium præcaueri damnum coniugis, vel prolis, sed his virtutibus non aduersatur delectatio, nam ex illa simile damnus non timetur; ergo non erit prohibita.

4. Et idem dicendum est, quoties est physicum impedimentum ad copulam, vt si impotentia coeundi superueniat matrimonio contracto, vel quando cõcubitus est interdictus ratione alicuius præcepti Ecclesie, vti coniux contrahit affinitatem, seu cognitionem cum altero coniuge, & ratione cuius arceatur à debiti petitione; vel si vterque similiter eam contraxit, quia tale impedimentum est extrinsecum, & arcens à copula in pœnam admissi delicti. Ergo cum res sit pœnalis, non est extendenda ad delectationem.

Sup. hoc supra in Ref. 196. §. vlt. in principio.

Supra, & alibi in Resolutionibus quæ hic sunt supra 195. & 196. & infra in Ref. seq. §. Verum.